

Тема 12

ЧУЖОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ,
АЛЕ ЦИТУЙТЕ: ПЛАГІАТ
ТА АКАДЕМІЧНА
КУЛЬТУРА

План

- I. Поняття плагіату та академічного плагіату
- II. Академічний плагіат: причини та наслідки
- III. Поради для студентів для уникнення плагіату

Плагіат: кейс міністра ФРН

Карл-Теодор цу Гуттенберг
колишній Міністр оборони Німеччини

Був політичною зіркою, йому пророчили посаду канцлера. У 2011 році звинуватили в плагіаті при написанні дисертації. В результаті він подав у відставку, правляча партія залишилася без харизматичного політика, а Меркель назвала це ударом

ЗУ «Про освіту»:

Плагіат – оприлюднення частково або повністю наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження, та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.

- повністю або часткове копіювання чужої праці;
- перестановка слів;
- перефразування ідеї своїми словами без посилання на автора;
- некоректне цитування;
- згадування джерела без вказівки на нього;
- рерайт (створення унікального тексту, використовуючи повністю чужу ідею);
- інтелектуальне шахрайство, «крадіжка» чужої праці та опублікування її під своїм ім'ям;
- помилки при оформленні роботи;
- вигадкування тих чи інших фактів без належного підтвердження (наприклад, неправдиві статистичні показники);
- іншомовний переклад без вказівки автора та інше

Академічним плагіатом є академічна поведінка особи, коли вона:

1. використовує слова, ідеї чи результати праці,
2. що належать іншому визначеному джерелу чи людині
3. без посилання на джерело, з якого вона була запозичена,
4. у ситуації, в якій правомірно очікується вказування авторства оригіналу
5. з метою отримати певну користь, пошану, вигоду, які не обов'язково мають бути грошового характеру».

Академічний плагіат

Стенфордський університет: «використання без надання обґрунтованого та належного цитування або визнання автором чи джерелом оригінальної роботи іншої людини незалежно від того, чи є ця робота кодом, формулою, ідеєю, мовою, дослідженням, стратегією, текстом тощо».

Єльський університет: «використання чужої роботи, слів або ідей без посилань».

Кембриджський університет: «подання як власної праці незалежно від наявності наміру обманювати, роботи, яка частково чи цілком запозичена з чужої праці без належного посилання».

Національний науковий фонд США: «привласнення чужих ідей, методів, результатів або слів без оформлення належного цитування».

Види академічного плагіату

Copy & paste plagiarism: використання тексту іншого автора без змін, без цитування та привласнення роботи.

Shake & paste plagiarism: поєднання фрагментів різних текстів або речень для формування нового тексту без цитування, таким чином подаючи його як власні думки.

Idea plagiarism: подання ідей іншого автора своїми словами, без посилання на джерело.

Translation plagiarism: переклад оригінального тексту з іншої мови без посилання на джерело.

Академічний плагіат може стосуватися всіх типів джерел, зокрема:

текстів

рисунків

фрагментів
музичних творів

математичних
виразів та
перетворень

програмних
кодів

Джерела академічного плагіату

- опубліковані і неопубліковані книги
- статті
- брошури
- патенти
- тези
- рукописи
- веб-сайти та інші Інтернет-ресурси
- роздаткові матеріали для студентів
- роботи інших студентів тощо

Інші види академічної недоброчесності

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

несанкціонована допомога – співпраця студента з кимось іншим (одногрупниками, старшокурсниками тощо) для виконання завдання без дозволу викладача.

Причини вдавання до плагіату

- Нейтральне ставлення викладачів до плагіату у роботах студентів;
- Студенти можуть не знати, або не вважати, що те, що вони роблять, є плагіатом;
- Неоднозначне тлумачення Закону України «Про авторське право та суміжні права»;
- Невеликий розмір штрафу за порушення закону або необов'язковість відповідальності за академічний плагіат;
- Відсутність чітких норм щодо оцінки оригінальності тексту;
- Відсутність мотивації студентів до отримання професійних знань.
- Невміння керувати часом
- Лінь
- Страх перед невдачами
- Тиск з боку однолітків

Відомі приклади плагіату

Міністра освіти
Німеччини Аннетте
Шаван позбавили
наукового ступеня
за плагіат у
докторській роботі.

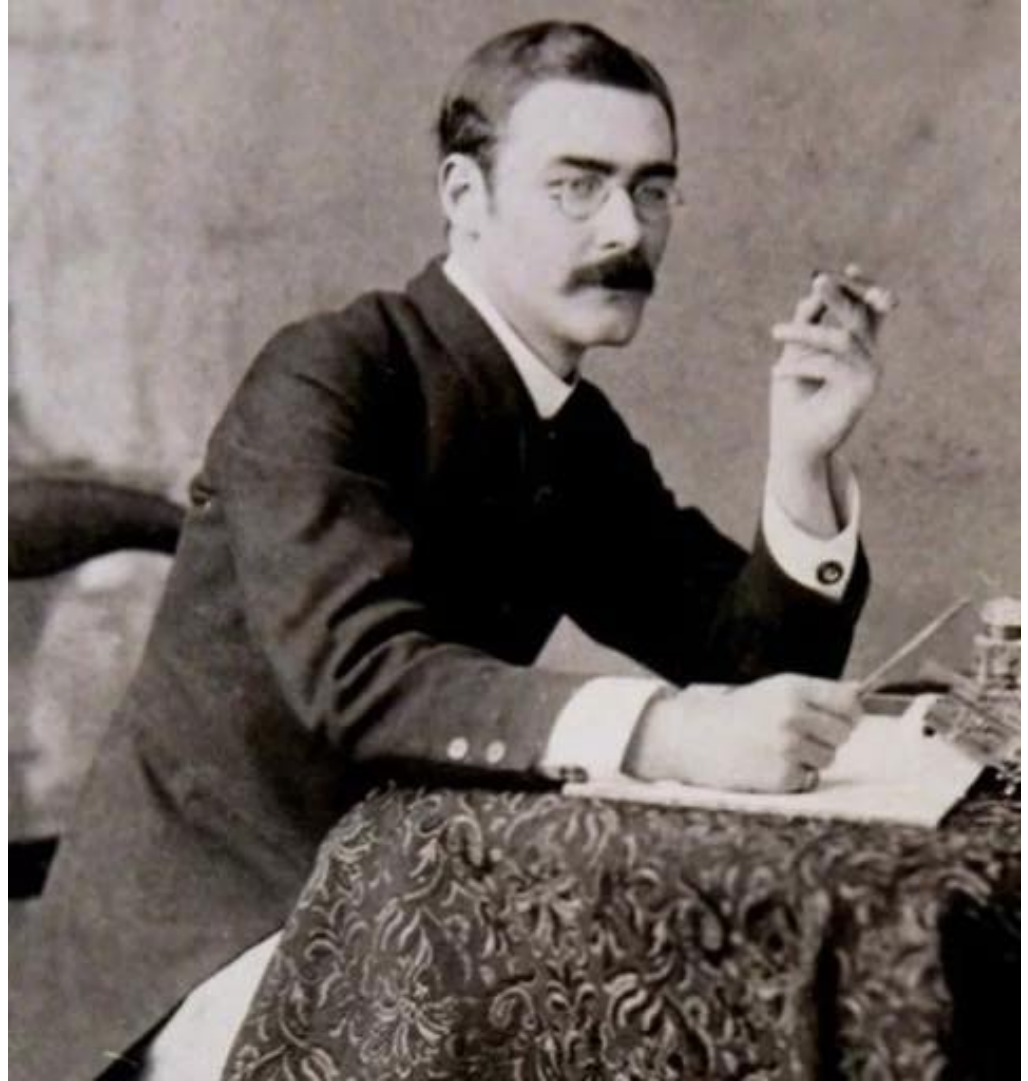

У червні 2023 року
міністр освіти і науки
України Оksen
Лісовий відмовився від
наукового ступеня. Це
відбулося після того, як
у його дисертації
знайшли плагіат.

Відомий
англійський
письменник
Редьярд
Кіплінг в
одному зі своїх
листів зізнався,
що частина
історій в його
збірнику «Книга
джунглів» є
плагіатом.

У Нью-Йорку на площі біля
Рокфеллер-центру
встановили величезну
надувну фігуру «Балерина,
що сидить» відомого
американського скульптора
Джеффа Кунса, що нагадала
порцелянову статуетку
«Балерина Леночка»
української художниці
Оксани Жникруп.
Скульптор заявив, що він
справді надихнувся роботою
українки.

Наслідки плагіату та недоброчесності

Дотримання принципів академічної доброчесності впливає на репутацію навчального закладу або установи, де ви навчаєтесь. Дуже важливо, щоб отримані студентами оцінки відповідали реальним знанням та навичкам. І тут закономірність проста: **де більше доброчесності, там більше знань.**

- Зниження оцінки за роботу
- Шкода для репутації студента
- Зруйнована професійна репутація
- Грошові витрати
- Шкода для академічного середовища
- Правові наслідки

Українським законодавством передбачена:

- адміністративна відповідальність у вигляді штрафу (стаття 51 Кодексу України про адміністративні правопорушення);
- кримінальна відповідальність, що карається штрафом, виправними роботами або позбавленням волі на строк до двох років (стаття 176 Кримінального кодексу України);
- цивільна відповідальність (ст. 432 Цивільного кодексу України)

Як уникати
плагіату?

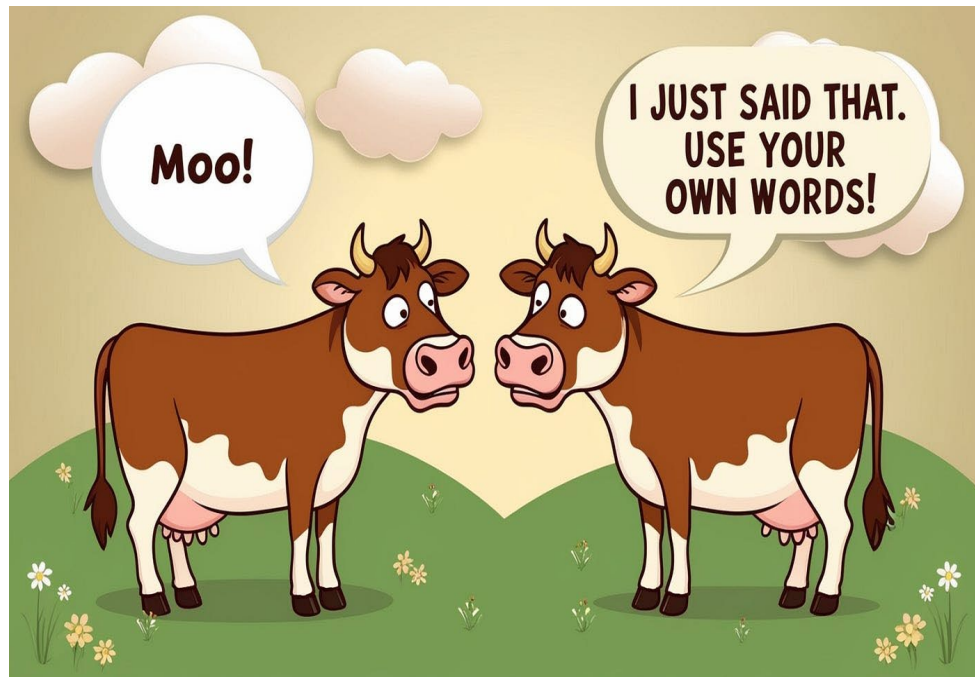
Поради для уникнення плагіату

- Організуйте час
- Упорядкуйте джерела
- Помічайте цитати одразу
- Дотримуйтесь правил цитування та оформлення роботи
- Уникайте надмірного цитування
- Робіть роботу самостійно
- Попросіть дозволу цитувати матеріали, які ви написали та опублікували в інших дисциплінах або журналах
- Не копіюйте цитати іншого автора як свої власні
- Завжди намагайтеся формулювати власні аргументи та думки для написання творів, замість того, щоб шукати натхнення в тому, що сказали інші люди

Поради для уникнення плагіату

Перефразування – переказ цитати невеликого фрагмента своїми словами з обов'язковим посиланням на джерело цитування.

Мета перефразування – перевірка точності сприйнятої інформації. Для перефразування слід вибирати лише головні, істотні моменти повідомлення. Перефразування стосується лише змісту ідеї того, хто говорить, а не його почуттів і ставлення до цієї ідеї. Без посилання на джерело або при дослівному списуванні без лапок текст є плагіатом.

Поради для уникнення плагіату

Коли використовувати парафраз?

- оригінальні цитати надто об'ємні для прямого цитування необхідно представити узагальнену інформацію при одночасному посиланні на декілька джерел;
- необхідно коротко викласти зміст теоретичної концепції або процедури і результати досліджень, на які дається посилання в роботі.
- парафраз рекомендується вживати при цитуванні робіт іноземною мовою.

Поради для цитування джерел

1. Список використаних джерел та літератури — загальний список всіх джерел інформації, звідки ви брали матеріали для роботи, який подається в кінці (але перед додатками) в алфавітному порядку.
2. Посилання (посторінкові або в кінці) . Кожного разу, коли в своїй роботі ви використовуєте думку іншої людини або будь-яку іншу інформацію треба посилатися на джерело.

Поради для цитування джерел

- Кожна цитована робота має бути в списку літератури, а кожна робота в списку літератури має бути цитована в тексті (або в таблиці, малюнку, виносці чи додатку).
- Імена авторів і дат публікації в списку посилань має збігатися з цитатами в тексті.
- Оформлюйте посилання на джерела та літературу відштовхуючися від вимог до роботи. Якщо стиль оформлення не вказано у вимогах, ви можете скористатися найвідомішим – [APA style](#) або оформити джерела згідно з рекомендаціями Вищої атестаційної комісії (ВАК).

Вказуйте джерело, коли це...

Пряма цитата

- Письменник Рой Беннетт написав: «Доброчесність - це робити те, що правильно і правдиво, і чинити так, як ви говорите, що ви б вчинили.» (Bennett, 2020, стр. 106)
Список джерел: Roy T. Bennett. (2020). *The Light in the Heart: Inspirational Thoughts for Living Your Best Life*.
- Професор та науковець Тімоті Снайдер виклав в твіттер фото українського військового з його книгою та написав: «Найвища честь для автора — читач» (Snyder, 2022)
Список джерел: Timothy Snyder. (2 січня 2022). *Найвища честь для автора - читач*. Доступ через https://twitter.com/timothydsnyder/status/1609928400634007553?s=46&t=BcUu05H7wrZw_sZR_IGpvg

Парафраз

- Рой Беннетт писав, що чинити доброчесно це чинити правильно і чесно та притримуватися своїх принципів (Bennett, 2020, стр. 106)
- Альбус Дамблдор в книгах про Гаррі Поттера казав, що всім доводиться робити вибір між тим, що правильно, та тим, що легко (Роулінг, 2003, стр. 460)
Список джерел: Джоан Роулінг. (2003). *Гаррі Поттер і келих вогню*. Київ: А-ба-ба-га-ла-ма-га.

Вкажіть джерело, коли це...

Пряме згадування

- Добросовісність стосується того як ми діємо – правильно, чесно та принципово. Письменник Рой Беннет поділяє цю думку в своїй книзі «Світло у серці» (Bennett, 2020, стр. 106)
- Про негативний вплив тоталітарної системи на особистість та її індивідуальний розвиток писав, зокрема, Джордж Орвелл (Orwell, 1949)
Список джерел: George Orwell. (1949). *Nineteen Eighty-Four*. London: Secker & Warburg.

Непряме згадування

- Деякі автори вважають, що добросовісність це чинити правильно та правдиво і дотримуватися своїх принципів (Bennett, 2020, стр. 106)
- У 2022 році Україна отримала 33 бали в Індексі сприйняття корупції (Transparency International, 2022)

Список джерел: Transparency International. (2022). *Corruption perceptions index* (Ukraine).
Доступ через: <https://www.transparency.org/en/cpi/2022/index/ukr>

Не вказуйте джерело, коли це...

Загальновідомий факт

- ▶ Крим — український півострів.

Власна думка

- ▶ Я думаю, що доброчесність має виховуватися з дитинства.

Поради для цитування від Умберто Еко

- ▶ Уривки, призначені для інтерпретації, повинні бути не надто короткі й не надто довгі.
- ▶ Уривки з критичної літератури цитують лише тоді, коли вони авторитетно підтверджують або авторитетно доповнюють висловлену думку.
- ▶ Ви солідарні з тим, що цитуєте, окрім випадків, коли перед цитатою або після неї вміщено ваше полемічне застереження.
- ▶ Під час будь-якого цитування повинно бути зрозуміло, хто автор фрази й на яке джерело покликається текст.
- ▶ Цитати з першоджерел роблять за академічними збірниками або ж найавторитетнішими, бажано не кишеньковими, виданнями.
- ▶ Якщо ви вивчаєте іноземний текст, цитати з першоджерел робіть мовою оригіналу.
- ▶ Покликання на автора і твір повинні бути зрозумілими.
- ▶ Коли цитата не більша за два чи три рядки, її можна вставити в середину абзацу.
- ▶ Цитати повинні бути абсолютно точні.
- ▶ Цитата – майже свідчення очевидців. Піклуйтеся, щоб у вас були свідки захисту, щоб ви знали, де їх знайти, і щоб вони вселяли довіру.